

Naar Effectieve Sturingsmechanismen voor Contractuele Relaties: Aanbevelingen vanuit de Sociale Psychologie, Economie en het Recht voor Project Succes in Infrastructurele Projecten

Nederlandse samenvatting

De bouwwereld heeft te maken met tegenvallende prestaties op infrastructurele projecten. Bij de aanleg van wegen, spoorverbindingen, bruggen en dijken zijn er vaak problemen met kwaliteit en planning. Dit speelt niet alleen in Nederland maar wereldwijd. Een groot aantal partijen en allerlei omstandigheden beïnvloeden het bouwproces. Uit projectevaluaties blijkt echter dat de kwaliteit van de samenwerking tussen de opdrachtgevers en aannemers een factor is van doorslaggevend belang voor de projectprestaties. Of die samenwerking daadwerkelijk succesvol kan worden genoemd (in termen van projectkosten, tijd en kwaliteit) wordt beïnvloed door bepaalde ‘sturingsmechanismen’.

De studie omvat ten eerste een analyse van de belangrijkste uitdagingen voor opdrachtgever en bouwondernemingen tijdens de realisatie van projecten en de rol die sturingsmechanismen cultuur en aanbestedings en contractuele kaders spelen. Het gaat in op de organisatorische complexiteit en competitieve atmosfeer binnen de sector welke eenvoudig tot spanningen in de opdrachtgever – aannemer verhouding leiden. Het omvat vervolgens een analyse van de aard van de conflicten die hier vaak uit voortvloeien. Centraal staan in dit deel de samenwerkingsvormen ‘partnering’ en ‘allianties’ en zogenaamde ‘dispute boards’ (experts die betrokken zijn bij projecten met als taak conflicten te voorkomen en op te lossen). Deze modellen worden vaak ingezet om samenwerking te verbeteren maar blijken in de praktijk maar beperkt succesvol. Belangrijke factoren die het succes van deze modellen ondergraven blijken zijn een gebrek aan goed conflict management en onvoldoende implementatie en handhaving van de coöperatieve houding die aan partnering en allianties ten grondslag ligt. Dat leidt tot de constatering dat de huidige sturingsmechanismen in projecten (zoals cultuur, contracten en aanbestedingsmodellen) onvoldoende bijdragen aan succesvolle samenwerking. Ze kunnen zelfs een bedreiging vormen omdat ze competitief gedrag en conflicten soms in de hand werken. Met andere woorden: er zijn effectievere kaders nodig om succesvol samenwerken te ondersteunen.

In het tweede deel van de studie wordt onderzocht wat effectieve kaders voor samenwerking idealiter zouden moeten bieden. Hoe opdrachtgever en aannemers te stimuleren daadwerkelijk het spoor van succesvolle samenwerking te volgen en dat spoor te houden gedurende de looptijd van een project? Binnen sociaal psychologische, economische en juridische literatuur worden theorieën en empirische studies behandeld relevant voor samenwerkingprocessen tussen opdrachtgever en aannemers, zijnde 1) onderhandelingsprocessen, 2) het bouwen aan een constructieve werkrelatie, 3) conflict identificatie en 4) conflictoplossing. Vanuit die analyse wordt een brede set van aanbevelingen geformuleerd. Dat zijn bijvoorbeeld aanbevelingen over heldere selectie criteria voor ‘coöperatieve contractspartners’, manieren om vroegtijdig een coöperatieve toon te zetten, en om economische en juridische prikkels tot duurzame samenwerking in te bouwen.

Mr. Dr. Y.P. Kamminga, Summary of Ph.D. Thesis *Towards Effective Governance Structures for Contractual Relations* (Successfully Defended December 2008)

In het derde deel wordt besproken hoe de aanbevelingen specifiek in infrastructurele projecten zijn te implementeren. Een tweetal ‘academische checklists’ voor het ontwikkelen van effectieve juridische kaders zijn een eerste stap op weg naar de ontwikkeling van aanbestedingsprocedures, contracten, en gedragscodes die bijdragen aan het succesvol realiseren van bouwprojecten. Speciale aandacht is er voor de rol van juristen gedurende het ontwikkelen van deze legal structures.

Peter Kamminga is verbonden als senior researcher aan het interdisciplinaire onderzoekscentrum TISCO (Tilburg Institute for Interdisciplinary Studies of Civil Law and Conflict Resolution Systems). Hij doceert aan de rechtenfaculteit van de Universiteit van Tilburg. Tevens is hij verbonden als researcher aan Stanford University en UC Hastings College of the Law in San Francisco. In het verleden was hij betrokken bij onderzoeksprojecten naar overeenkomsten voor Raden van Deskundigen, empirisch onderzoek naar samenwerking bij complexe infrastructuur projecten in Nederland, en hij heeft als Secretaris van een van de Raden van Deskundigen bij de Betuweroute opgetreden. Hij promoveerde 17 december op het proefschrift getiteld “Towards Effective Governance Structures for Contractual Relations: Recommendations from social psychology, economics and law for improving project performance in infrastructure projects.”

Contact gegevens:

Peter Kamminga

y.p.kamminga@uvt.nl

kamminga@stanford.edu

Tel. 06 2526 1448